

Een archeologisch bureau-onderzoek aan de Roomeinde 17 te Broek in Waterland, gemeente Waterland (NH)

M. Verboom-Jansen

ARC-Rapporten 2012-23

Geldermalsen
2012
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek aan de Roomeinde 17 te Broek in Waterland, gemeente Waterland (NH)

ARC-Rapporten 2012-23
ARC-Projectcode 2012/018

Tekst
M. Verboom-Jansen
Afbeeldingen
M. Verboom-Jansen
Redactie
H. Buitenhuis

Beheer en plaats van documentatie
ARC bv

Versie 2.1 (definitief), 20 maart 2012

Autorisatie — A.J. Wullink

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2012

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	4
1.2	Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied	4
1.3	Overzicht van de geplande werkzaamheden	4
1.4	Doel van het bureau-onderzoek	5
1.5	Werkwijze bureau-onderzoek	5
2	Resultaten bureau-onderzoek	6
2.1	Bekende aardwetenschappelijke waarden	6
2.2	Bekende archeologische waarden	7
2.3	Historische situatie en bouwkundige waarden	7
2.4	Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	8
3	Samenvatting en conclusie	9
4	Aanbeveling	10
	Bijlagen	21

Projectgegevens

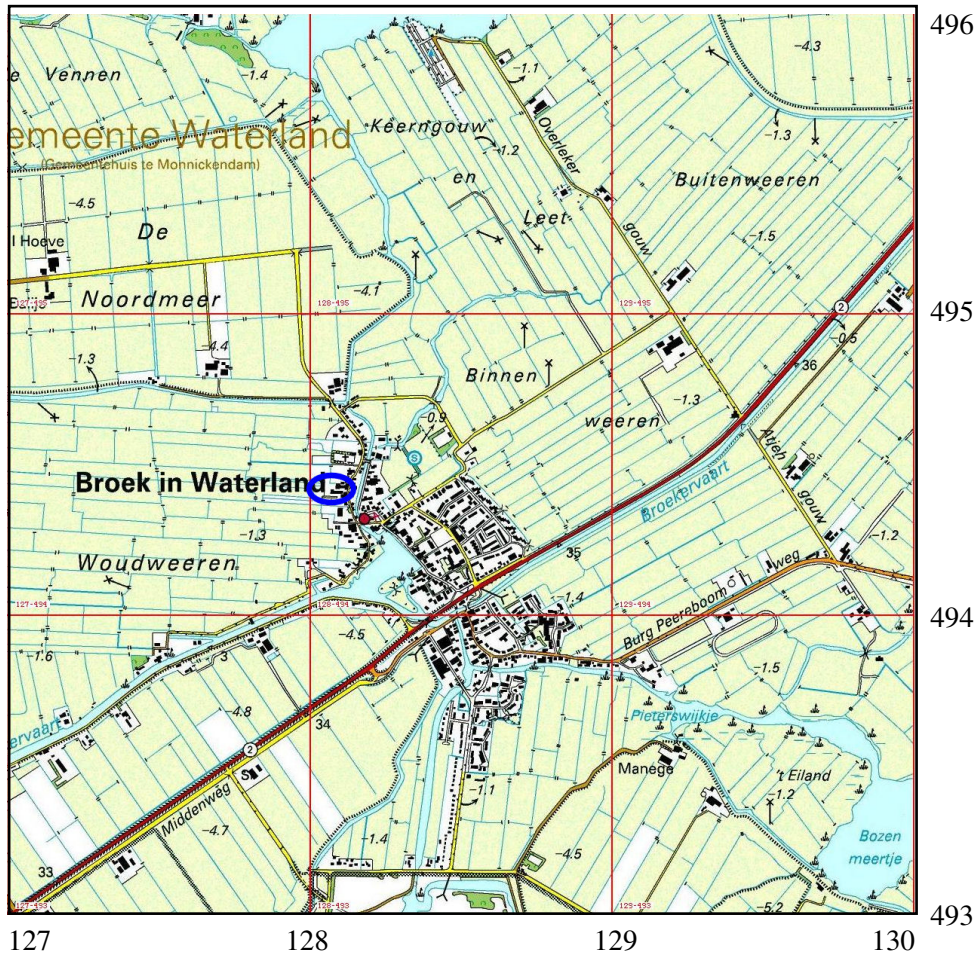
Projectnaam	Broek in Waterland, Roomeinde 17
Projectcode	2012/018
CIS-code	50.526
Projectleider	Mw. M. Verboom-Jansen
Contact	0345-620107, m.verboom@arcbv.nl
Opdrachtgever	Buro Vijn, dhr. E. Mosterman
Contact	058-2564075, emosterman@burovijn.nl
Bevoegde overheid	Gemeente Waterland, mw. M. Leeverink
Contact	0299-658585, m.leeverink@waterland.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Roomeinde 17
Plaats	Broek in Waterland
Gemeente	Waterland
Provincie	Noord-Holland
Kaartblad	25E
RD-coördinaten	NW: 128.009/494.441 NO: 128.129/494.443 ZO: 128.124/494.411 ZW: 128.009/494.371
Oppervlakte	ca. 5400 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Nieuwkoop, Hollandveen Laagpakket op Formatie van Naaldwijk, Wormer Laagpakket.
Geomorfologie	Niet gekarteerd (oost) en ontgonnen veenvlakte met of zonder klei/zand (2M46) (west).
Bodem	Niet gekarteerd (oost) en weideveengronden op rietveen of zeggerietveen (pVr-II) (west).
Historische situatie	In 1756 was de onderzoekslocatie in het oosten bebouwd. De huidige bebouwing is tussen 1910 en 1911 gerealiseerd.
AMK-terrein	Monument van hoge archeologische waarde (AMK-terrein 14.642). Historische kern van het dorp Broek in Waterland uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd.
Archeologische verwachting	Het oosten van de onderzoekslocatie heeft door de ligging in een monumentterrein een zeer hoge archeologische trefkans op resten en/of sporen uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Het westen van de onderzoekslocatie heeft een lage archeologische trefkans.

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Buro Vijn heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch bureau-onderzoek aan de Roomeinde 17 te Broek in Waterland, gemeente Waterland uitgevoerd.

Aanleiding tot dit onderzoek vormt een nieuw bestemmingsplan. Bij de werkzaamheden die hieruit voortvloeien worden mogelijk archeologische waarden bedreigd. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg¹ dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.

Het bureau-onderzoek is uitgevoerd door M. Verboom-Jansen, MSc. Het archeologische onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.2).²

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie ligt in de bebouwde kom van Broek in Waterland, aan de Roomeinde 17 (afb. 1 en 2). De onderzoekslocatie is grotendeels bebouwd en verhard. De huidige bebouwing heeft een betonfundering tot 0,5 à 1,0 m –mv. Waarschijnlijk staat de bebouwing op houten palen. De bebouwing is niet onderkelderd. Achter de hooiberg is wel een mestkelder aanwezig. De exacte diepte hiervan is niet bekend. Het erf is deels verhard met beton en deels met grind. Het achterland is in agrarisch gebruik. (persoonlijke communicatie dhr. E. Mosterman, Buro Vijn.) Het oppervlak van de onderzoekslocatie is ongeveer 5400 m². De maaiveldhoogte op de onderzoekslocatie neemt van oost naar west af van ca. 0,1 m +NAP tot 1,4 m –NAP.

1.3 Overzicht van de geplande werkzaamheden

Alle bebouwing, behalve het hoofdgebouw van Roomeinde 17, wordt gesloopt. Daarna zullen twee woningen op de onderzoekslocatie worden gerealiseerd (afb. 4). De bebouwing vindt grotendeels plaats op locaties waar nu ook bebouwing aanwezig is. De nieuwbouw wordt gefundeerd met betonnen funderingsbalken tot 1 m –peil. Dit betekent dat funderingen van de nieuwe bebouwing ca. 35 tot 40 cm dieper komen te liggen dan de huidige fundering. Verder zullen enkele bomen worden geplant en wordt een sloot gegraven. De worteldiepte van de bomen is ca. 1 m. Voor de sloot wordt tot de bodem tot 0,5 à 1 m – waterpeil ontgraven. Het westen van de onderzoekslocatie zal een weiland worden. Hier vinden geen bodemverstorende werkzaamheden plaats. (persoonlijke communicatie dhr. E. Mosterman, Buro Vijn.)

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

1.4 Doel van het bureau-onderzoek

Doel van het bureau-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

1.5 Werkwijze bureau-onderzoek

Voor het bureau-onderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële bewoonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruikgemaakt van Archis2 – de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) –, de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruikgemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor onderhavig onderzoek is gebruikgemaakt van de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Noord-Holland³ en de beleidsadvieskaart van de gemeente Watergang. De historische ontwikkeling wordt beschreven aan de hand van historisch-topografisch kaartmateriaal en historische bronnen. Hiertoe is ook het Waterlands Archief⁴ geraadpleegd. Hierbij wordt ook ingegaan op eventuele (sub)recente verstoringen die de archeologische verwachting beïnvloeden. Ook is op 13 en 21 februari 2012 contact opgenomen met de Historische Vereniging Oud Broek in Waterland⁵ met een verzoek om extra informatie over de onderzoekslocatie. Hierop is gereageerd door dhr. A. Drijver.

³<http://gis.noord-holland.nl/chi/start.html>

⁴<http://www.waterlandsarchief.nl/>

⁵<http://www.oudbroek.nl>

2 Resultaten bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

De onderzoekslocatie ligt in het westelijk veengebied. De ontwikkeling van het westelijke veengebied hangt nauw samen met de Holocene zeespiegelstijging. In de eerste helft van het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden) ontstaat een kustmoeras, waarin veengroei plaatsvindt. Dit veen vormt de Basisveenlaag binnen de Formatie van Nieuwkoop. Door de steeds verder stijgende zeespiegel wordt een waddegebied gevormd dat rond 3850 v. Chr. haar grootste uitbreiding kent. Deze wadafzettingen worden binnen de Formatie van Naaldwijk tot het Laagpakket van Wormer gerekend. Na 3850 v. Chr. verzoet het waddenmilieu en vindt op grote schaal veengroei plaats. Rond 2750 v. Chr. is ook de onderzoekslocatie door veen bedekt, het zogenaamde Hollandveen-laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop. Het veengebied wordt vanaf 1000 n. Chr. door de mens ontgonnen. Door klink en turfwinning ontstaan meren, die door golfwerking langzaam maar zeker groter worden. Vanaf de 17e eeuw worden deze meren drooggemalen. (De Mulder et al. 2003, Berendsen 2004, Vos et al. 2011). Het veengebied is doorsneden door enkele veenrivieren, waarlangs niet of nauwelijks fluviatiele sedimentatie heeft plaatsgevonden. Broek in Waterland ligt aan een zijtak van de Waterlandse Die.⁶

Het oosten van de onderzoekslocatie is op de geomorfologische kaart niet gekarteerd (afb. 5). In het westen van de onderzoekslocatie is een ontgonnen veenvlakte met of zonder klei/zand (2M46) aanwezig. Op het AHN (afb. 3) is te zien dat het oosten van de onderzoekslocatie hoger ligt dan het westen van de onderzoekslocatie. Dit hoogteverschil kan veroorzaakt zijn doordat in het oosten van de onderzoekslocatie veenresten aanwezig zijn, doordat er oeverwalafzettingen van het veenriviertje aanwezig zijn, doordat het bebouwde gedeelte is opgehoogd, of door een combinatie van deze drie factoren.

Ook op de bodemkaart is het oosten van de onderzoekslocatie niet gekarteerd (afb. 6). In het westen van de onderzoekslocatie worden weideveengronden op rietveen of zeggerietveen (pVr-II) verwacht. Weideveengronden zijn veengronden met een kleidek waarin zich een minerale eerdlaag ontwikkeld heeft. De bovengrond bestaat uit humusrijke zware klei. Daaronder komt meestal zeer humeuze tot humusrijke zware klei voor. Hieronder is veen aanwezig. Ten noordoosten van de onderzoekslocatie komen kalkarme drechtvaaggronden (Mv41C-II) voor. Dit zijn klei-op-veen-gronden waarbij de kleiige bovengrond weinig donker van kleur is. Ze komen voornamelijk voor langs krekken en veenriviertjes (STIBOKA 1965). Mogelijk zijn deze gronden dus in het oosten van de onderzoekslocatie aanwezig. Een grondwaterstand van II betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand ondieper dan 40 cm –mv ligt en de gemiddeld laagste grondwaterstand tussen 50 en 80 cm –mv ligt.

⁶[http://www.cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/documenten/MIPrapporten/gemeente-beschrijvingen/Broek in Waterland.pdf](http://www.cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/documenten/MIPrapporten/gemeente-beschrijvingen/Broek%20in%20Waterland.pdf).

2.2 Bekende archeologische waarden

De onderzoekslocatie ligt op de IKAW grotendeels in de historische kern van Broek in Waterland uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd, een monument van hoge archeologische waarde (AMK-tererein 14.642; afb. 7). Het westen van de onderzoekslocatie heeft door de ligging in een ontgonnen veenvlakte een lage archeologische trefkans. Op de gemeentelijke beleidsadvieskaart (afb. 8) staat aangegeven dat in het oosten van de onderzoekslocatie archeologisch onderzoek verplicht is wanneer de plannen meer dan 100 m² beslaan en de bodemverstoring dieper dan 35 cm –mv reikt. In het westen van de onderzoekslocatie is dit het geval wanneer de plannen meer dan 2500 m² beslaan en dieper dan 40 cm –mv reiken.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn een aantal huisterpjes uit de Late Middeleeuwen aanwezig (AMK-terreinen 6022 en 6023), of worden terpen uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd verwacht (AMK-terrein 6189). Binnen een straal van 500 m vanaf de onderzoekslocatie zijn in Archis2 geen waarnemingen bekend.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn in de historische kern van Broek in Waterland vooral bureau-onderzoeken bekend (onderzoeksmeldingsnrs. 25.536 en 34.388). Op basis van deze bureau-onderzoeken werd een vervolgonderzoek geadviseerd. Ongeveer 830 m ten zuidoosten van de onderzoekslocatie, in de historische kern van Broek in Waterland, heeft een bureau-booronderzoek plaatsgevonden (onderzoeksmeldingsnrs. 26.251 en 28.899). Er is geconcludeerd dat tot 125 cm –mv subrecent puin aanwezig is. Verder is klei op veen aangetroffen, waarin geen archeologische indicatoren of cultuurlagen zijn waargenomen. Geadviseerd is om de onderzoekslocatie vrij te geven.

Samenvattend kan worden gesteld dat het oosten van de onderzoekslocatie door de ligging in een monumentterrein een zeer hoge archeologische trefkans op resten en/of sporen uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd heeft. Het westen van de onderzoekslocatie heeft een lage archeologische trefkans.

2.3 Historische situatie en bouwkundige waarden

De onderzoekslocatie ligt in de historische kern van Broek in Waterland. De naam Broek wordt in de 13e eeuw voor het eerst in archiefstukken genoemd. Waarschijnlijk is het dorp in de eeuwen daarvoor al ontstaan. Het riviertje waarlangs Broek in Waterland zich ontwikkelde, had een natuurlijke verbinding met de Zuiderzee. De handel en de scheepvaart/visserij in Broek in Waterland kwamen in de 16de en de 17de eeuw tot grote bloei en brachten welvaart. In de loop van de 18e eeuw verarmde het dorp. De huidige bebouwing dateert grotendeels uit de 17e en 18e eeuw. Het grootste gedeelte van de oudere bebouwing is tijdens de Tachtigjarige oorlog (1573) verwoest.⁷

⁷[http://www.cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/documenten/MIPrapporten/gemeente-beschrijvingen/Broek in Waterland.pdf](http://www.cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/documenten/MIPrapporten/gemeente-beschrijvingen/Broek%20in%20Waterland.pdf).

In 1756 was de onderzoekslocatie in het oosten bebouwd (afb. 9). Gezien de ligging in de historische kern van Broek in Waterland, was de onderzoekslocatie in ook 1832 bebouwd. Op WatWasWaar⁸ is de historische kaart uit 1832 echter niet te raadplegen. Het verzamelplan uit 1811–1832 wel, maar hierop is de ligging van de onderzoekslocatie niet precies te achterhalen. Aan het begin van de twintigste eeuw was ook bebouwing in het oosten van de onderzoekslocatie aanwezig (afb. 10). De rest van de locatie was in gebruik als weiland. Volgens Edugis⁹ zijn alle gebouwen op de onderzoekslocatie in 1910 en 1911 gebouwd. De boerderij op de onderzoekslocatie is in 1911 gerealiseerd. Op de plaats waar nu de boerderij staat, heeft een groot houten huis gestaan (persoonlijke communicatie hr. A. Drijver, Historische Vereniging Oud Broek in Waterland). Volgens KennisInfraStructuur Cultuurhistorie¹⁰ is het woonhuis aan de Roomeinde 17 een MIP-object¹¹ van cultuurhistorische waarde. Het is een stolpboerderij. Het is onbekend of deze stolpboerderij wettelijk beschermd is of niet.¹² Volgens de gemeente Waterland betreft het een woonhuis met kaasmakerij en is het een beeldbepalend pand.¹³ Volgens het Waterlands Archief¹⁴ is in 1964 een schuur op de onderzoekslocatie gerealiseerd en in 1974 een ligboxenstal. Het is onbekend of de huidige bebouwing eventuele oudere archeologische resten aangetast heeft.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureau-onderzoek verkregen informatie kan een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie worden opgesteld. De onderzoekslocatie ligt in het westelijk veengebied, dat gedurende het grootste deel van het Holoceen onaantrekkelijk voor bewoning was. Vanaf de 10e – 11e eeuw werd het veengebied ontgonnen en bewoond. Door de ligging in de historische kern van Broek in Waterland heeft het oosten van de onderzoekslocatie een zeer hoge archeologische trefkans op resten en/of sporen uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. In 1756 was de onderzoekslocatie in ieder geval bebouwd. Het westen van de onderzoekslocatie heeft door de ligging in een veenontginning een lage archeologische trefkans. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn niet veel onderzoeken en waarnemingen bekend. De archeologische resten worden verwacht onder de A-horizont/bouwvoor. Door de hoge grondwaterstand kunnen zowel organische als anorganische resten bewaard zijn gebleven. Of er daadwerkelijk archeologische resten aanwezig zijn hangt af van de intactheid van het bodemprofiel op de onderzoekslocatie. Het is onbekend of de huidige bebouwing eventuele oudere archeologische resten aangetast heeft.

⁸www.watwaswaar.nl

⁹www.edugis.nl

¹⁰www.kich.nl

¹¹Een MIP-object is waardevol cultuurhistorisch object uit de periode 1850-1940, dat verzameld is tijdens het Monumenten Inventarisatie Project (MIP).

¹²Bron: www.kich.nl en <http://gis.noord-holland.nl/chi/start.html>.

¹³http://www.waterland.nl/fileadmin/user_upload/Over_Waterland/Historie/-Monumenten/Gemeentelijke_Monumentenlijst_Waterland.pdf.

¹⁴<http://www.waterlandsarchief.nl/>

3 Samenvatting en conclusie

De onderzoekslocatie ligt in het westelijk veengebied, dat gedurende het grootste deel van het Holoceen onaanrekkelijk voor bewoning was. Vanaf de 10e – 11e eeuw werd het veengebied ontgonnen en bewoond. Door de ligging in de historische kern van Broek in Waterland heeft het oosten van de onderzoekslocatie een zeer hoge archeologische trefkans op resten en/of sporen uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Het westen van de onderzoekslocatie heeft door de ligging in een veenontginning een lage archeologische trefkans. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn niet veel onderzoeken en waarnemingen bekend. In 1756 was de onderzoekslocatie bebouwd. De huidige bebouwing is tussen 1910 en 1911 gerealiseerd. De stolpboerderij op de onderzoekslocatie is een MIP-object van cultuurhistorische waarde. Of hij een beschermde status heeft, is niet bekend. Of daadwerkelijk archeologische resten aanwezig zijn, hangt af van de intactheid van het bodemprofiel op de onderzoekslocatie. Het is onbekend of de huidige bebouwing eventuele oudere archeologische resten aangetast heeft.

Geconcludeerd kan worden dat de zeer hoge tot lage archeologische trefkans van kracht blijft.

4 Aanbeveling

Gezien de zeer hoge archeologische trefkans in het oosten van het plangebied wordt een vervolgonderzoek geadviseerd. Omdat onder de huidige bebouwing mogelijk nog restanten van oudere bebouwing aanwezig zijn, wordt geadviseerd om de sloop van de ondergrondse delen van de huidige bebouwing onder archeologische begeleiding, protocol opgraven, te laten plaatsvinden. Hierbij kunnen eventuele archeologische sporen door archeologen gedocumenteerd worden. Wanneer hier waardevolle archeologische resten worden aangetroffen, kan het onderzoek worden uitgebreid met een karterend/waarderen proefsleuvenonderzoek (IVO-P). Voor zowel het begeleiden van de sloop als het proefsleuvenonderzoek is een Programma van Eisen (PvE) noodzakelijk dat voor aanvang van de werkzaamheden is goedgekeurd door de bevoegde overheid, gemeente Waterland.

Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Waterland, om te bepalen of en in welke vorm archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. De meldingsplicht conform art.53 van de Monumentenwet uit 1988 blijft echter hoe dan ook van kracht. Mochten bij graafwerkzaamheden op de onderzoekslocatie archeologische resten en/of sporen worden aangetroffen, dient dit direct te worden gemeld aan de bevoegde overheid.

Op 14 maart 2012 heeft de gemeente een selectiebesluit genomen waarin bovenstaande aanbeveling is overgenomen.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). 4e, geheel herziene druk.
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Mulder, E.F.J. de, M. C. Geluk, I.L. Ritsema, W. E. Westerhoff & T. E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.
- STIBOKA, 1965. *Bodemkaart van Nederland schaal 1 : 50 000. Toelichting bij kaartblad 25 Oost Amsterdam*. Wageningen.
- Vos, P.C., J. Bazelmans, H.J.T. Weerts & M.J. van der Meulen, 2011. *Atlas van Nederland in het Holoceen*. Amsterdam.

08-02-2012

128292 / 494594

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- HUIZEN
- TOP10 (c)TDN)

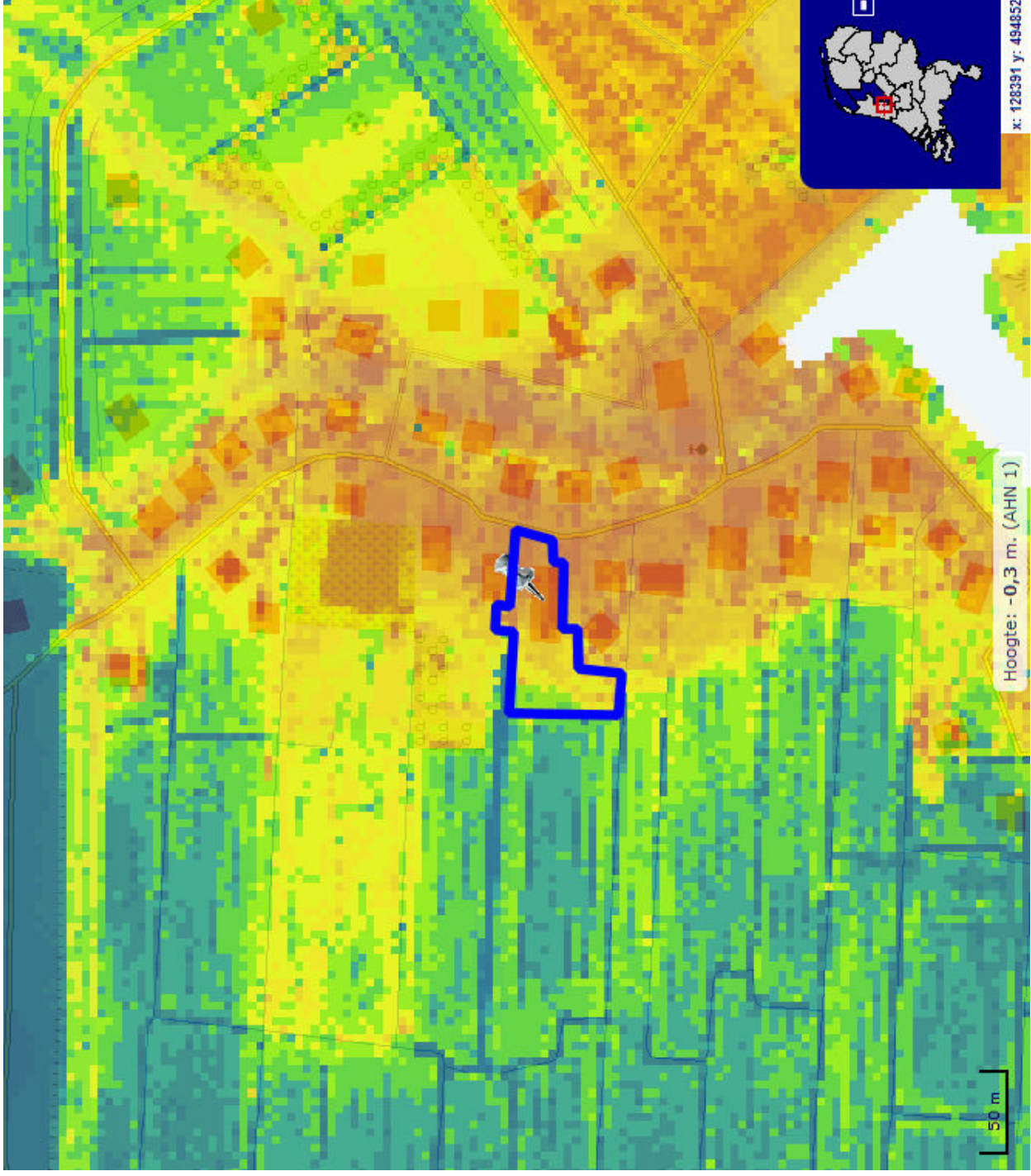
Archis2

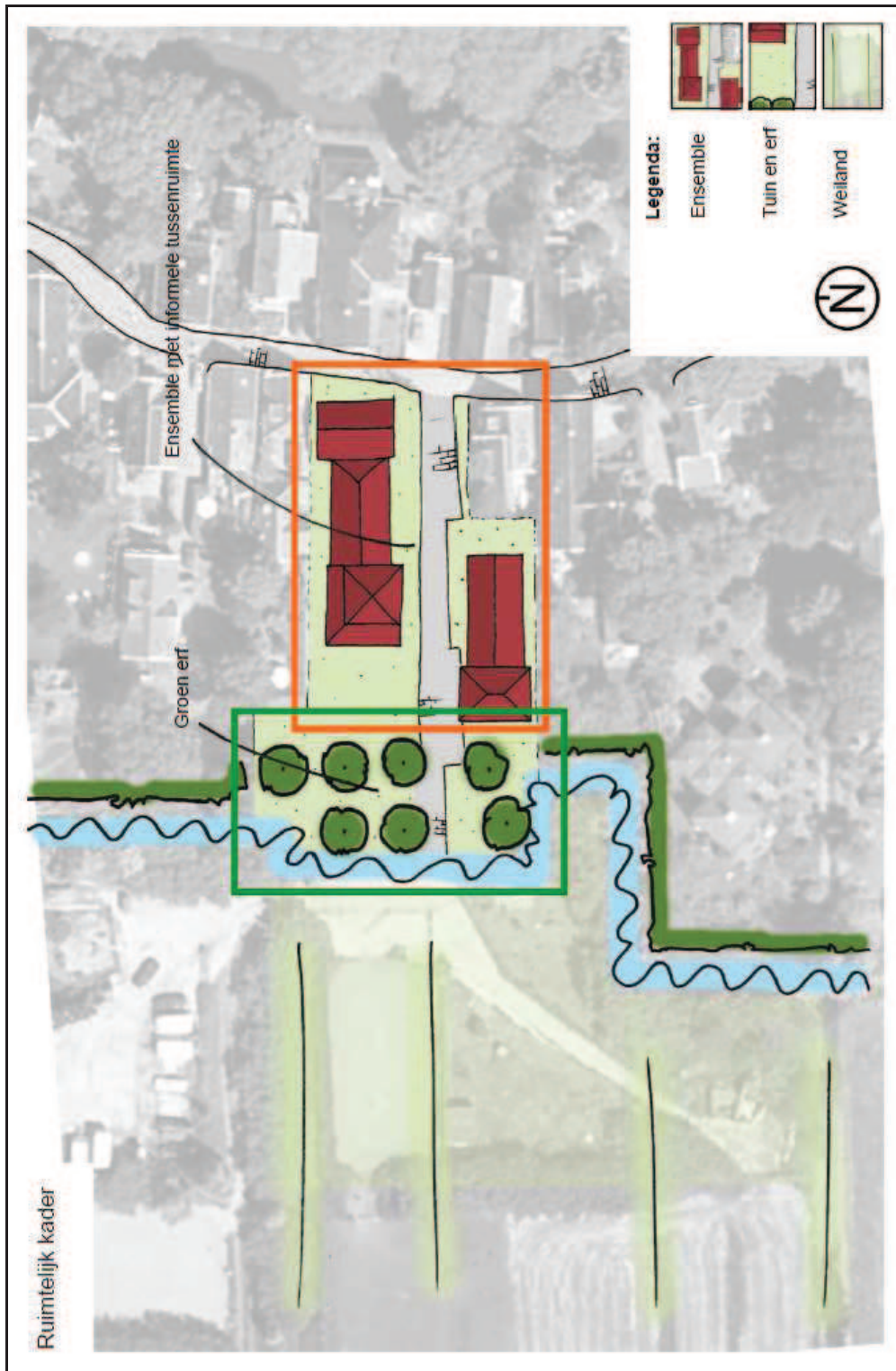
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Atlas van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Afbeelding 2. De onderzoekslocatie (blauw omlijnd). Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

127880 / 494258

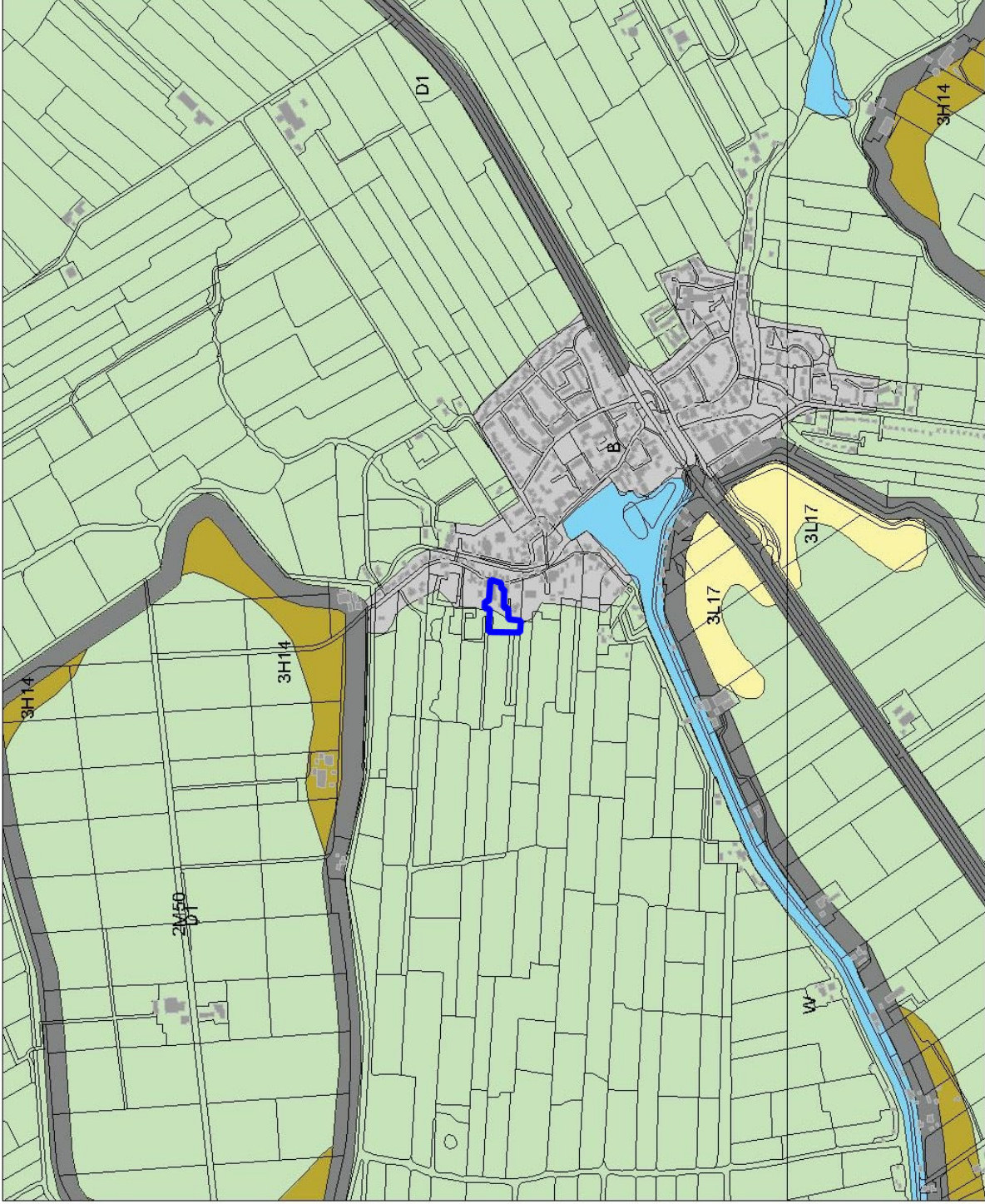
Afbeelding 3. Hoogtekaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. (Oranje=hoog; blauw=laag) Bron: www.ahn.nl.

Afbeelding 4. Het inrichtingsplan voor de onderzoekslocatie. Bron: Buro Vijn.

08-02-2012

129478 / 495561

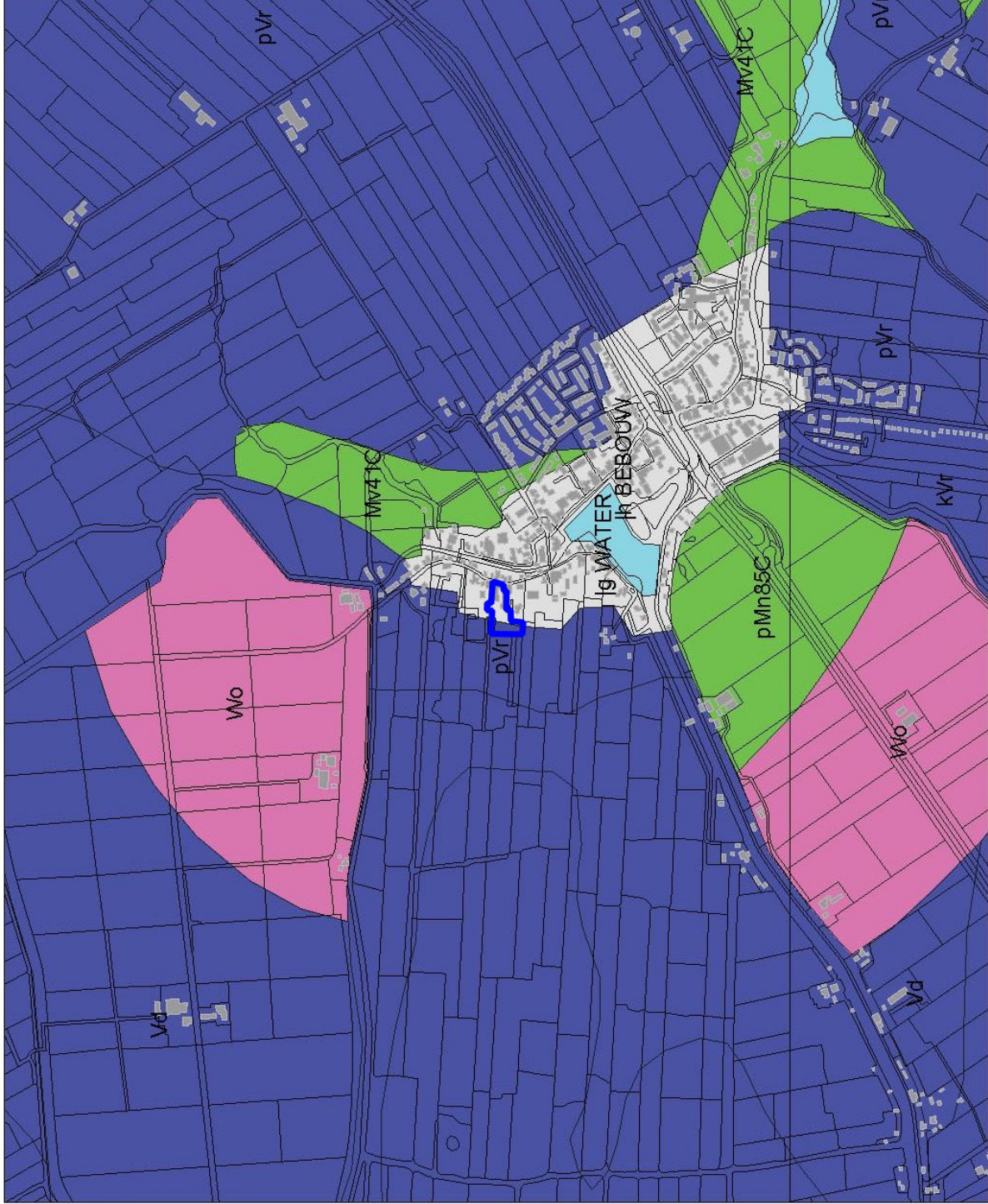

126699 / 493291

Afbeelding 5. Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

08-02-2012

129478 / 495561

126699 / 493291

Legenda

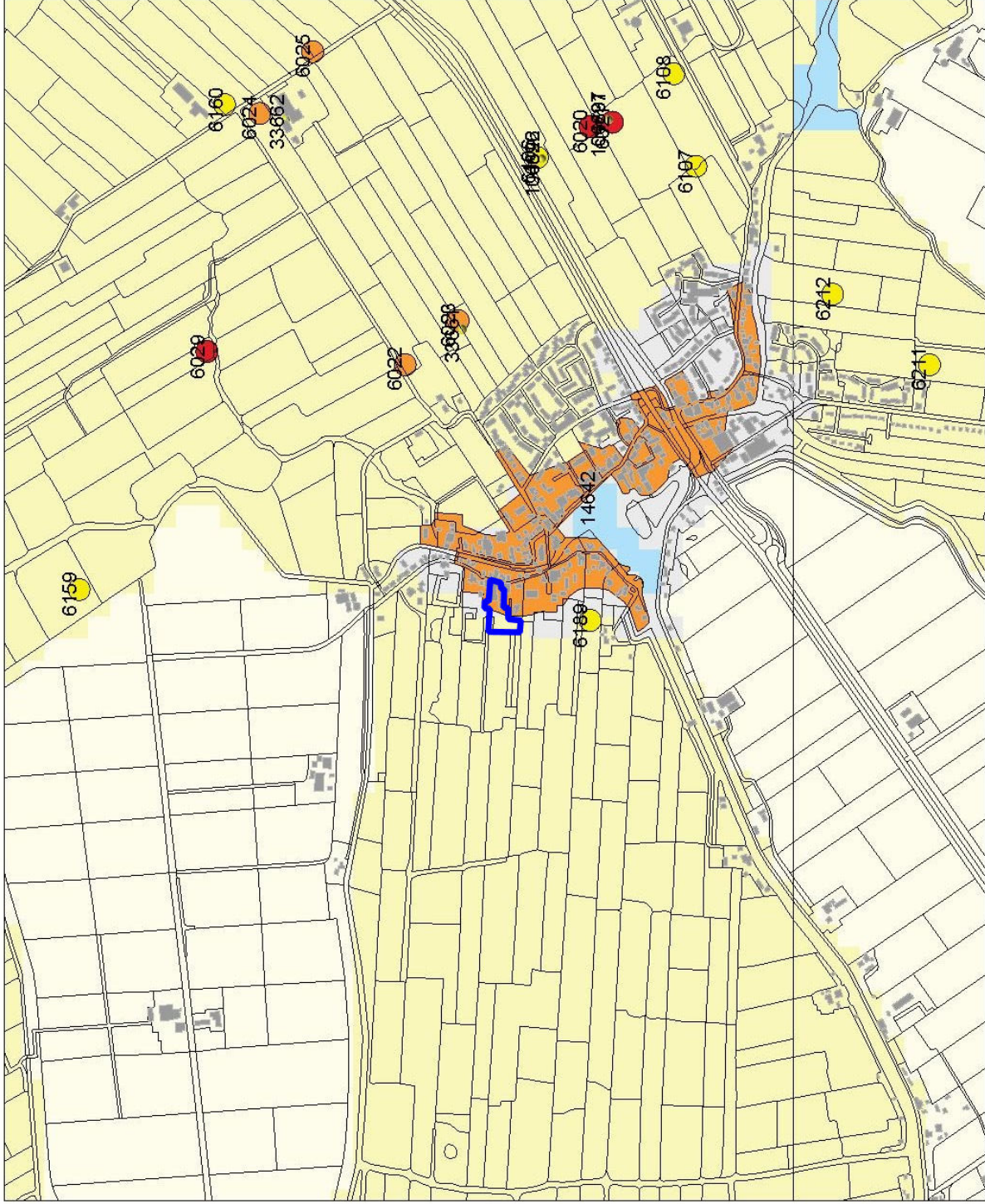
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Allerra)**
- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eedgronden
- Fluviaale afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenververingsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalkh lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkoze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden

Afbeelding 6. Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

08-02-2012

129451 / 495540

126724 / 493312

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- WAARNEMINGEN
- MONUMENTEN
 - archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW
 - zeer lage trekfkans
 - lage trekfkans
 - middelhoge trekfkans
 - hoge trekfkans
 - lage trekfkans (water)
 - middelhoge trekfkans (water)
 - hoge trekfkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Afdeling voor Oudheid, Cultuur en
Wetenschap

Afbeelding 7. Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omlind) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

Legenda

Archeologisch onderzoek vereist bij:

- Alle bodemroering, monumentenvergunning nodig
- Alle bodemroering
- Plannen groter dan 100 m² en dieper dan 35 cm
- Plannen groter dan 500 m² en dieper dan 40 cm
- Plannen groter dan 2.500 m² en dieper dan 40 cm
- Plannen groter dan 10.000 m² en dieper dan 40 cm

Afbeelding 8. Uitsnede van de gemeentelijke beleidsadvieskaart. De onderzoekslocatie is blauw omlijnd. Bron: Gemeente Waterland.

HET ROOMEINDE in 1756

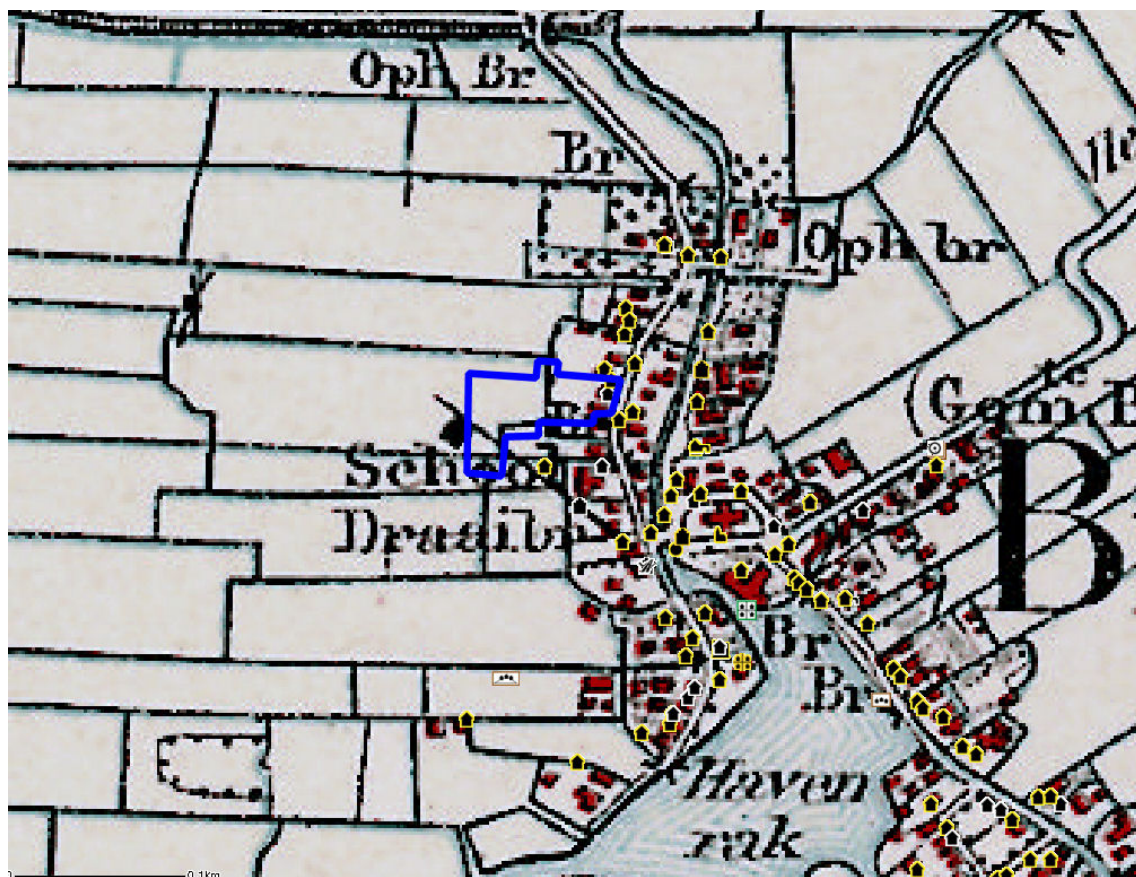
NAAR EEN TEKENING VAN
CORNELIS SCHOON

MET DE HUIDIGHE HUISNUMMERS

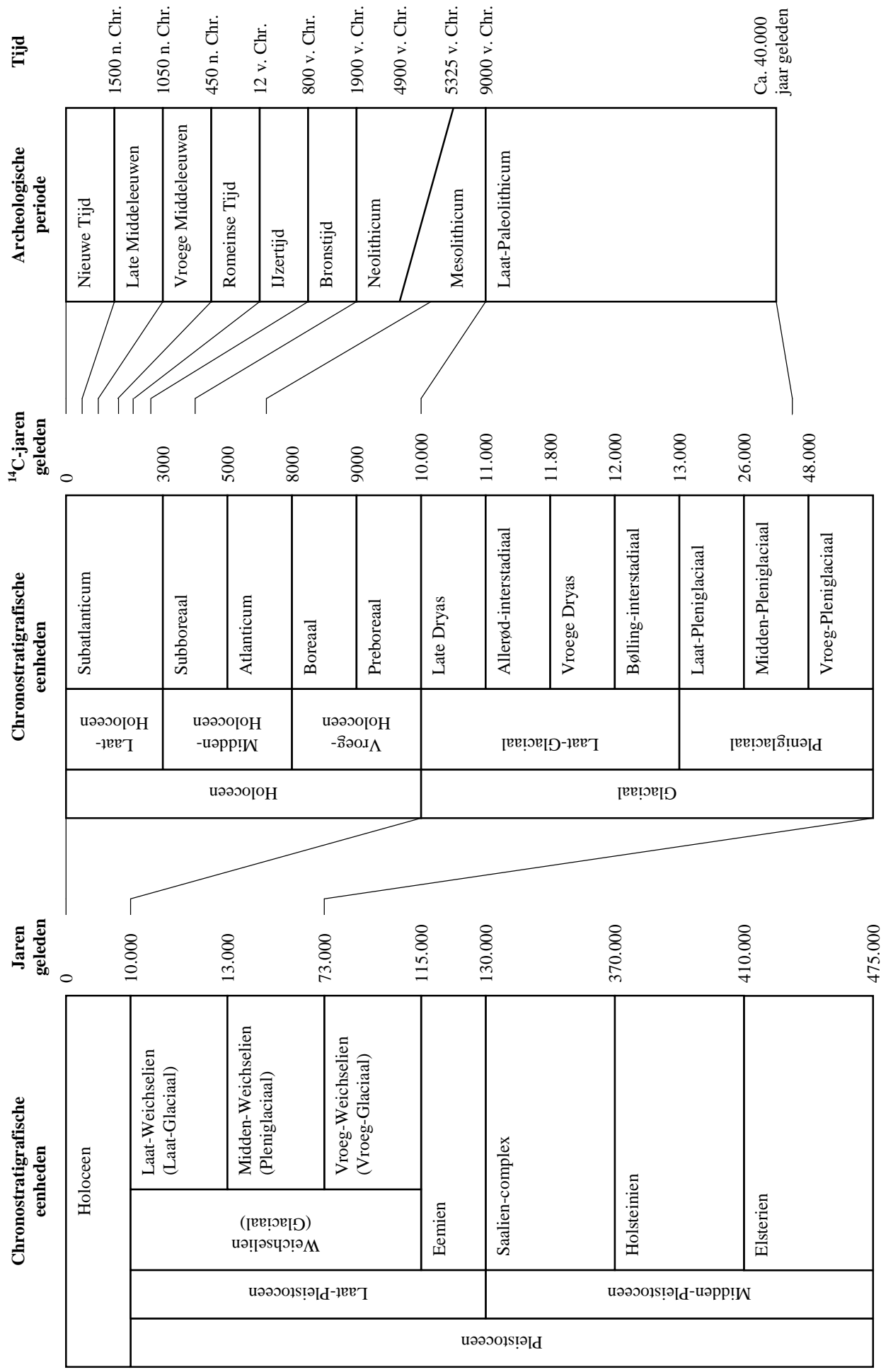
- 1 Noorse brug
- 2 het Dee
- 3 het' Roomeinde
- 4 het Leesteinde
- 5 de kerk
- 6 de kosterij
- 7 de kerkebrug
- 8 het Kerkeplein

Afbeelding 9. Roomeinde in Broek in Waterland in 1756, naar een tekening van Cornelis Schoon. Bron: Historische Vereniging Oud Broek in Waterland, dhr. A. Drijver.

Afbeelding 10. De onderzoekslocatie (blauw omlijnd) op een topografische kaart uit het begin van de 20e eeuw. Bron: www.kich.nl.

Bijlage 1. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.